

Notitie Dorpenfonds gemeente Weststellingwerf 2019-2022

Werkwijze, behandelproces en verdeelmechanisme Dorpenfonds 2019-2022

Inleiding

In het collegeprogramma is voor de periode 2019-2022 een bedrag van opgenomen €100.000 per jaar waarmee een nieuw dorpenfonds wordt gevuld. Op 5 november is de voeding van het dorpenfonds vastgesteld door de gemeenteraad. Het dorpenfonds heeft zich de afgelopen 3 jaar bewezen als een goed instrument om snel aan goede ideeën tegemoet te komen en heeft als vliegwiel gewerkt voor de aanvraag van fondsen en subsidies bij andere overheden.

In de periode 2016-2018 is ruim € 100.000,00 geïnvesteerd in zeer uiteenlopende plannen. De ruim 35 initiatiefnemers investeerden in totaal ruim €700.000,00. Onze dorpen en wijken blijken een broedplaats voor creatieve ideeën te zijn. Inwoners en verenigingen laten zien dat zij meer dan in staat zijn om sturing te geven aan ontwikkelingen in hun eigen leefomgeving. Het laat ook zien dat de relatie tussen inwoners en de overheid verandert, een ontwikkeling die al veel langer gaande is en waar wij onder andere op inspelen door middelen beschikbaar te stellen om die goede ideeën te ondersteunen.

De gemeente wil aantrekkelijk zijn voor inwoners om in te verblijven en mee te doen. Doel van het dorpenfonds was en blijft daarom het stimuleren en ondersteunen in algemene zin van de leefbaarheid en sociale samenhang in de dorpen en wijken. Onze inwoners vinden een goede, gezonde, veilige en uitdagende woon- en leefomgeving van belang. Zij voelen zich betrokken en hebben daar ideeën over: het vertrouwen daarin en het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid van onze bewoners om zich daarvoor in te zetten komt terug in de wijze waarop wij het dorpenfonds inzetten.

Van overleg naar samenwerking

Werken met het dorpenfonds betekent niet alleen het doorsluizen van geld. Het fonds brengt gemeente en initiatiefnemers bijeen en zorgt voor een nauwe samenwerking bij de uitwerking van goede ideeën. Van overleg naar samenwerking, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau en aansluitend op de omgevingsvisie, waarbij we actief meedenken en onze deskundigheid inzetten. Samenwerken, vertrouwen, verantwoordelijk geven waar het kan en zelf de regie houden als het moet, zetten wij de komende jaren nog meer in op deze aanpak, zodat deze nog meer verankerd raakt in de samenwerking met onze bewoners. De wijze waarop wij het dorpenfonds de komende jaren inzetten, helpt ons om die ambitie waar te maken.

We doen dit door het beschikbaar stellen van **projectengeld** en in de vorm van een **werkbudget** voor de plaatselijke belangen, wijkverenigingen en Vereniging Kleine Dorpen Weststellingwerf (Lees: PB)

→ **Werkbudget per plaatselijk belang en wijkvereniging**

Onze PB zijn belangrijke partners: door eigen inzet, het werken met werkgroepen, het opstellen van dorpsvisies en uitvoeringsagenda's wordt voortdurend nagedacht over de kwaliteit van onze gemeente, op fysiek en sociaal vlak. Om die doelen te realiseren, zijn er korte lijnen met de gemeente en heeft de gemeente diverse mogelijkheden om (ook) financieel tegemoet te komen aan goede ideeën. Eén daarvan is een bijdrage uit het dorpenfonds.

Wij zien dat onze PB nadenken over hun eigen rol in het dorp, er wordt veel van hen gevraagd. Juist de coördinerende rol, de signalerings- en aanjaagfunctie van de PB vinden we erg belangrijk in onze korte lijnen naar de bewoners en de leefbaarheid van de dorpen. Ook lokaal geldt steeds meer dat bewoners worden geacht zelf in actie te komen als zij iets teweeg willen brengen. Zelf verantwoordelijkheid nemen en geven is hier aan de orde. Wij gaan de PB nog meer ondersteunen om bewoners te stimuleren om zelf actief mee te denken over de toekomst van het dorp, de eigen verantwoordelijkheid te nemen, met ideeën te komen en activiteiten te organiseren. Een bescheiden, vrij inzetbaar werkbudget helpt de PB bij haar eigen organisatie, nieuwe ontwikkelingen te stimuleren, om snel aan relatief kleine wensen ideeën tegemoet te komen en/of deze te vertalen naar concrete grotere plannen.

Het werkbudget wordt op basis van het aantal inwoners (peildatum 1-1-2019) vastgesteld en geldt in principe voor de looptijd van het Dorpenfonds 2019-2022. Na elk jaar zal de werking in het eerste kwartaal van het volgende jaar worden geëvalueerd en kan deze worden aangepast: heeft het werkbudget meerwaarde voor de PB en gemeente, hoe is het werkbudget geïnvesteerd en welke invloed heeft de werkwijze op de samenwerking tussen gemeente, PB en bewoners?

Verdeling werkbudget

De PB vertegenwoordigen in een aantal gevallen meerdere dorpen. Het aantal inwoners en toewijzing van het werkbudget is gebaseerd op het totaal aantal inwoners van die dorpen.

De verdeling op basis van de PB vindt als volgt plaats:

- Aantal inwoners <250 € 1500
- Aantal inwoners 250 - <750: € 1750
- Aantal inwoners 750 - <5000: € 2000
- Vereniging Kleine Dorpen: € 2500
- Wijkverenigingen Wolvega: € 1500

De inzet van het werkbudget vraagt ruim € 40.500,00. In **bijlage 1** het overzicht van de PB en de precieze verdeling..

- We vertrouwen onze PB wat betreft de juiste besteding en de PB zijn niet verplicht om verantwoording af te leggen over de bestedingen. Wel vragen we de PB om ons te informeren over hun aanpak en uitgaven, zodat we actief kunnen reageren op kansen die zich voordoen, deze kunnen verbinden met bestaand of nieuw beleid en we andere PB kunnen informeren en inspireren. Zo kan een klein idee uiteindelijk van grote invloed zijn.

- Wolvega kent een beperkt aantal wijkverenigingen. De samenwerking met de wijkbesturen vraagt een specifieke aanpak. We verwachten dat een werkbudget de samenwerking stimuleert en wij meer zicht krijgen op de manier waarop wij die samenwerking vorm kunnen geven, wat de behoefte aan een werkbudget is en de hoogte daarvan. Het werkbudget is beschikbaar voor wijkverenigingen die straatoverstijgend actief zijn. Daar waar nieuwe wijkverenigingen (of soortgelijk platform) ontstaan, zullen wij op dat moment bepalen of een werkbudget van toepassing is en de hoogte van het werkbudget bepalen. Wijk –en straatverenigingen kunnen vanzelfsprekend een aanvraag indienen voor een bijdrage uit het dorpenfonds in de vorm van een projectsubsidie (zie “projectengeld”)

- De Vereniging Kleine Dorpen Weststellingwerf (VKD) is een belangrijke partner voor de gemeente. De activiteiten van de VKD dragen bij aan de samenwerking tussen, ondersteuning van en informatievoorziening richting dorpen. Een werkbudget helpt de VKD om de bovendorpse samenwerking verder vorm te geven en zich in te zetten als aanjager van nieuwe ontwikkelingen. De bijdrage is gebaseerd op de hoogte van de verstrekte incidentele subsidies aan de VKD in de afgelopen jaren. Ook de VKD kan voor nieuwe initiatieven een beroep doen op het projectsubsidie

Werkwijze toekenning werkbudget

- Het werkbudget wordt jaarlijks in de eerste maand van het lopende jaar beschikbaar gesteld in de periode 2019-2022;

- De PB zijn vrij in de besteding van het werkbudget.

- PB legt tijdens de algemene ledenvergadering verantwoording af over haar financiële beleid, het werkbudget is daar onderdeel van. Richting gemeente is verantwoording van de uitgaven niet verplicht;

- We vragen onze PB een korte omschrijving van de wijze waarop zij het werkbudget globaal in wil zetten. Niet als controle, maar wel als stimulans en inzicht te krijgen in de ambities van de PB. Het wel of niet aanleveren van deze informatie is niet van invloed op het beschikbaar stellen van het werkbudget;

- Een PB kan besluiten geen gebruik te maken van het werkbudget vanwege voor hen belangrijke redenen. Het werkbudget vloeit dan naar het projectenbudget van het dorpenfonds. Vanzelfsprekend kan een PB ook dan een beroep doen op het projectenbudget.
- Evaluatie vindt plaats in het eerste kwartaal van het volgende jaar en de uitkomst daarvan kan voor het college reden zijn om de werking en hoogte van het werkbudget bij te stellen. Voor een goede evaluatie vragen wij van de PB in de laatste maand van het lopende jaar een overzicht van de bestedingen en resultaten. Het overzicht geldt niet als verantwoording en is in die zin geen verplichting. Echter, willen de PB invloed uitoefenen op de werking van het werkbudget dan is het in hun eigen belang om input aan te leveren voor de evaluatie;
- Het werkbudget zal niet altijd in zijn geheel worden besteed. In dat geval kan het restant door de PB worden ingezet in het daaropvolgende jaar. We verwachten dat het totale werkbudget gedurende de looptijd van het Dorpenfonds uiterlijk eind 2022 door de PB is besteed. Ook hier geldt dat de PB in overleg met de leden de precieze besteding bepaalt. Na 2022 zal de gemeente het restant niet terugvorderen;

→ **Projectengeld**

Door de inzet van het werkbudget kunnen kleine ideeën lokaal worden ondersteund door PB en nieuwe ontwikkelingen worden aangejaagd of gefaciliteerd. Daar waar het gaat om grotere plannen kan een subsidieverzoek dorpenfonds worden ingediend.

Doel is vanzelfsprekend dat de plannen ten goede komen aan onze dorpen en wijken, mits een initiatief aantoonbare meerwaarde heeft voor de leefbaarheid. Het bevorderen van samenwerking, gemeenschapsszin, het vernieuwende karakter, gezondheid en eigen verantwoordelijkheid zijn allemaal belangrijke aspecten en stimuleren wij. Het dorpenfonds is er voor alle bewoners en (vrijwilligers)organisaties in onze dorpen en wijken. Daar waar het gaat om reguliere activiteiten en onderhoudstaken zijn we zeer terughoudend. Net als bij het werkbudget stimuleert het dorpenfonds de samenwerking tussen dorp en gemeente met de gemeente. Daarnaast worden initiatiefemers gestimuleerd om op zoek te gaan naar co-financiering. De gemeente vervult daarin een adviserende rol en zet het eigen netwerk in.

Een aanvraag wordt getoetst aan de Subsidieregeling Dorpenfonds gemeente Weststellingwerf 2019-2022 en worden vastgesteld via de besluitprocedure B en W.

- Voor het projectengeld is €100.000 per jaar beschikbaar, verminderd met het toegekende werkbudget. In de praktijk betekent dit voor 2019 een inzet van ongeveer €60.000 als projectengeld;
- Per aanvraag een subsidie van max. 40% van de totale investering, absoluut maximum is €7.500 per aanvraag;
- Het minimum subsidiebedrag is €500;
- Vanuit het projectengeld kunnen zowel gemeentelijke investeringen worden gedaan als subsidies worden verstrekt;
- Het college van burgemeester en wethouders besluit over de toekenning van het projectengeld.

De criteria voor de toetsing van aanvragen worden beschreven in de "Subsidieregeling dorpenfonds gemeente Weststellingwerf 2019-2022". Na vaststelling van deze notitie zal het college deze als leidraad gebruiken voor het opstellen van de subsidieregeling.

Dorpenfonds als stimulans voor verdere samenwerking

In de beoordeling van aanvragen en verder brengen van leefbaarheidsinitiatieven is het dorpenfonds één van de mogelijkheden die de gemeente heeft. Het fonds in de vorm van een werkbudget en projectengeld helpt PB en gemeente om actieve bewoners en organisaties in een vroeg stadium te verleiden om goede ideeën te delen en uit te werken.

Betrokkenheid in een vroeg stadium betekent ook dat we de (financiële)mogelijkheden van de gemeente vroeg in kaart kunnen brengen. Welke rol en verantwoordelijkheid heeft de gemeente, past het binnen bestaand beleid, kan worden meegelift op geplande werkzaamheden, kan ons netwerk worden ingezet t.b.v. cofinanciering en deskundigheid of moet, bij grootschalige initiatieven, worden ingespeeld op de begrotingscyclus? Die check op de (financiële) mogelijkheden, rol en verantwoordelijkheden geeft houvast voor een verdere samenwerking met onze PB. Het geeft onze organisatie meer ruimte om, daar waar nodig en mogelijk, mee te denken en gezamenlijk de uitdaging aan te gaan.

Tijdens het terugkerende overleg met de gebiedswethouder wordt met de PB gesproken over de ambities voor de korte en langere termijn. Daar waar een dorpsvisie aanwezig is en het PB werkt met een uitvoeringsagenda, dan kan ook hier snel duidelijkheid worden gegeven over de (financiële) mogelijkheden. Het werkbudget en projectengeld zijn ook dan belangrijke instrumenten. Het inzicht in de financiële mogelijkheden en procedures helpen bij het maken van een planning en (financiële) afspraken, zowel voor dorp als gemeente.

De gesprekken met de gebiedswethouders stimuleren onze dorpen om voorafgaand aan deze overlegtafels in kaart te brengen welke ambities er zijn, waar zij het werkbudget voor in willen zetten en aan welke projecten de PB willen werken.

Promotie

Ons college heeft de ambitie om onze bewoners te activeren en goede ideeën verder te brengen. Dit kan o.a. door de inzet van deskundigheid, netwerk en financiën. Naast het dorpenfonds heeft de gemeente meer mogelijkheden om goede ideeën te ondersteunen. We willen daarom in algemene zin richtbaarheid geven aan de diverse manieren waarop de gemeente actieve bewoners van dienst kan zijn. In overleg met de VKD en via lokale en gemeentelijke (social) media gaan wij actief bekendheid geven aan de mogelijkheden en dragen dit uit tijdens de overlegtafels met onze partners, waaronder de PB.

De "Open dag" op 18 mei 2019 is een uitgelezen kans om o.a. het dorpenfonds te promoten en om concreet onze bewoners te informeren, stimuleren en te adviseren.

Spelregels:

We willen geen onnodige obstakels opwerpen voor onze bewoners. Wel is het belangrijk om een aantal spelregels in de vorm van een subsidieregeling vast te leggen.

- Na vaststelling van de notitie Dorpenfonds, zal het college deze als leidraad gebruiken voor het opstellen van de "Subsidieregeling Dorpenfonds gemeente Weststellingwerf 2019-2022"
- Het dorpenfonds wordt beheerd door de dorpencoördinator;
- Voor de aanvraag van projectengeld maken we gebruik van een aanvraagformulier. Dit helpt bewoners om hun idee goed te omschrijven en zorgt ervoor dat wij de juiste gegevens ontvangen. Het helpt ons om tot een snelle beoordeling te komen;
- Aanvragen worden in overleg met de vakafdelingen, beoordeeld en van een advies voorzien. Bij onze PB kan advies worden ingewonnen om tot een goede beoordeling te komen en hen te informeren over initiatieven in eigen dorp;
- Het college van burgemeester en wethouders besluit over de toekenning;
- Verantwoording over de besteding van het werkbudget vindt plaats via de algemene ledenvergadering van de PB;
- De gemeenteraad wordt gedurende de looptijd van het dorpenfonds regelmatig geïnformeerd over de resultaten. In het eerste kwartaal van het eerstvolgende jaar ontvangt de raad een overzicht van de resultaten van het voorafgaande jaar.

Kortom:

- Het dorpenfonds draagt bij aan het stimuleren van nieuwe leefbaarheidsinitiatieven, versterkt de samenwerking binnen de dorpen en wijken en draagt daarmee bij aan de leefbaarheid in al onze dorpen en wijken;
- Door de inzet van het dorpenfonds laten wij zien dat er vertrouwen is in de deskundigheid van onze PB en het belang dat wij hechten aan een goede samenwerking;
- Het dorpenfonds geeft de gemeente de ruimte om actief dorps- en wijkorganisaties te stimuleren, projecten aan te jagen en te werven op dorps- en wijkniveau en actief mee denken over de realisatie daarvan;
- Door de vroegtijdige betrokkenheid bij projecten kunnen gemeentelijk middelen en externe financieringsmogelijkheden (co-financiering) worden ingezet en/of aangeboord.

Het college heeft veel vertrouwen in de kracht van de samenleving. De gemeente wil zich niet onnodig mengen in projecten die van onderop worden geïnitieerd en waar voldoende denk- en daadkracht aanwezig is om zelfstandig projecten verder te brengen. Zowel werkbudget als projectengeld helpen daarbij en kunnen zonder omwegen worden ingezet voor de goede ideeën die een duwtje in de rug goed kunnen gebruiken. "Samen en doen" is daarbij ons motto!

Bijlagen

1. - Inzet en verdeling werkbudget Plaatselijke Belangen, Wijkverenigingen en Vereniging Kleine Dorpen Weststellingwerf

Bijlage 1 - Overzicht PB, inzet en verdeling werkbudget

		Werkbudget in € per jaar	Inwoners per 1-1-2019
	PB Dorpen < 250 inwoners		
1	Nijelamer	€ 1.500	145
2	Nijetrijne	€ 1.500	134
3	Oldelamer	€ 1.500	238
4	Vinkega	€ 1.500	204
5	Langelille	€ 1.500	235
	PB Dorpen 250 - < 750		
6	Blesdijke	€ 1.750	483
7	De Hoeve	€ 1.750	408
8	Noordwolde-Zuid	€ 1.750	600*
9	Oosterstreek	€ 1.750	533
10	Sonnega_Oldetrijne	€ 1.750	447
11	Ter Idzard , Olde-Nijeholtwolde	€ 1.750	667
12	Zandhuizen	€ 1.750	308
13	Nijeholtpade	€ 1.750	505
	PB Dorpen 750 - < 5000		
14	Boijl	€ 2.000	883
15	De Blesse- Peperga	€ 2.000	889
16	Noordwolde	€ 2.000	3000*
17	Oldeholtpade	€ 2.000	1054
18	SMS	€ 2.000	1105
19	Steggerda	€ 2.000	1043
20	Vereniging Kleine Dorpen	€ 2.500	
	Totaal dorpen (excl Wolvega)	€ 36.000	
	Wijkverenigingen Wolvega		
21	De Meenthe	€ 1.500	
22	Prinsenhof	€ 1.500	
23	De Senne	€ 1.500	
	Totaal	€ 40.500	

* Noordwolde betreft één postcodegebied met bijbehorende aantal inwoners.

Het aantal inwoners per verzorgingsgebied van de twee plaatselijke belangen is een raming

Toelichting:

Belangrijke overwegingen voor de hoogte van het werkbudget:

- De hoogte is gebaseerd op ervaringen die wij de afgelopen jaren hebben opgedaan in het werken met onze PB;
- Een te klein werkbudget geeft de PB te weinig armslag;
- Een klein verschil op basis van de grootte van de dorpen;
- Een passende verhouding werkbudget en projectengeld;
- Elk PB zal op eigen wijze omgaan met het werkbudget. De drempel voor aanvragen voor projectengeld is daarom laag gehouden met een minimum subsidiebedrag van €500,00. Dat betekent dat een project met een totale investering van €1250,00 en hoger al kan worden ingediend voor projectengeld.